

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku M. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.
o wypłatę wstrzymanej emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 stycznia 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2013 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił skargę wnioskodawczyni M. C. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 kwietnia 2012 r., III AUa [X.], którym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 grudnia 2011 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 16 września 2011 r., wstrzymującej od dnia 1 października 2011 r. wypłatę emerytury w związku z nierozwiązaniem stosunku pracy i kontynuacją zatrudnienia.

W bezspornych okolicznościach faktycznych orzekające w sprawie Sądy zaaprobowwały zastosowanie przez organ rentowy art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440), dodanego - od dnia 1 stycznia 2011 r. - przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726), który stanowi o zawieszeniu prawa do emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten – stosownie do art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych – miał zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem 1 stycznia 2011 r. (dniem wejścia w życie tej ustawy), poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Sąd Apelacyjny oddalając skargę wskazał, że zarówno decyzja organu rentowego jak i wyrok Sądu są zgodne z obowiązującymi przepisami (art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS), a ponadto w sprawie nie znajduje zastosowania wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r. poz. 1285) którym orzeczono, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. W uzasadnieniu tego wyroku wyraźnie wskazano bowiem, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Natomiast wnioskodawczyni prawo do emerytury uzyskała decyzją organu rentowego z dnia 4 października 2006 r.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię „która spowodowała jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż niezgodność z Konstytucją RP przepisów art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt K 2/12 - nie ma wpływu na treść wyroków objętych skargą o wznowienie postępowania”, oraz przepisów postępowania – art. 213 § 2 i art. 477⁹ § 2 w zw. z art. 477¹³ k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony występowaniem istotnego zagadnienia prawnego – „czy art. 103a ustawy w zw. z art. 28 ustawy zmieniającej ma zastosowanie do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed uchyceniem art. 103 ust. 2a ustawy, przy czym niezbędne jest także wyjaśnienie przez SN jak należy rozumieć „nabycie” emerytury. Nie chodzi przy tym tylko i wyłącznie o analizę tego pojęcia na gruncie ustawy, ale również w kontekście stwierdzonego przez TK problemu niekonstytucyjnego: czy „nabyciem” było jedynie spełnienie warunków dotyczących wieku i stażu, czy też właśnie z uwagi na treść ryzyka emerytalnego rzeczywistym „nabyciem”, którego ślad można odnaleźć w uzasadnieniu wyroku TK było dopiero spełnienie przesłanek, które upoważniały ZUS do efektywnej wypłaty świadczenia”. Ponadto wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona co wynika z naruszenia przez Sąd przepisów art. 213 § 2 i art. 477⁹ § 2 w zw. z art. 477¹³ k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie w całości skargi kasacyjnej, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz

przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5).

Problematyka zawieszenia prawa do emerytury ze względu na kontynuowanie stosunku pracy w odniesieniu do ubezpieczonych, którzy nabyli i realizowali prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. była już przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego, który stoi na jednolitym stanowisku, że zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wobec emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., to jest pod rządami art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także jeszcze przed wejściem w życie tego przepisu, nie narusza zasady niedziałania prawa wstecz, zasady ochrony praw nabytych ani zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikających z art. 2 Konstytucji RP, co było sednem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, OTK-A 2012 nr 10, poz. 121. Innymi słowy, skutki prawne tego wyroku nie obejmują ubezpieczonych, którzy – jak skarżący - nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., także wtedy, gdy wypłata emerytury podlegała zawieszeniu w związku z kontynuowaniem przez

nich zatrudnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2103 r. III UK 117/12 i III UK 118/12 oraz z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13 - niepublikowane).

W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), skoro Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS - wkładka z 2003 r. Nr 13, poz. 5; Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 189 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) - jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r. poz. 490.